

IDENTIFICAREA DURATEI UTILE DE FUNCȚIONARE A INSTALAȚIILOR ELECTRICE DE TRANSPORT

Autor: Ion PĂDURARU

Conducător științific: prof.univ.dr. Ion STRATAN

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *identificarea duratei utile de funcționare adevărate a instalațiilor electrice de transport, caracterizate ca active materiale pe termen lung, reprezintă un factor determinant în politica tarifară a întreprinderilor din sectorul electroenergetic de transport și distribuție. În acest scop sunt analizate duratele utile de funcționare a instalațiilor electrice de transport prin prisma cadrului legislativ, datelor tehnice din pașaport și statistica defecțiunilor, urmare cărora mijlocul fix sau echipamentul electric necesită a fi înlocuit.*

Cuvinte cheie: *durata de funcționare utilă, mijloc fix, catalog al mijloacelor fixe, amortizare.*

Conform cadrului legislativ național, durata de funcționare utilă (durata de utilizare) a unui activ material (mijloc fix), în ani sau luni, este definită ca durată în decursul căreia, în rezultatul exploatării activului se obține un avantaj economic.

Astfel, întru a reglementa acest domeniu, luând în considerație specificul de funcționare a întreprinderilor din sectoarele economiei naționale, a fost elaborat Catalogul mijloacelor fixe, în care sunt prezentate atât clasificarea lor, precum și duratele de funcționare utilă a fiecărei familii de mijloace fixe. Identificarea și clasificarea mijloacelor fixe a fost elaborată în conformitate cu prevederile Standardelor Naționale de Contabilitate 16 „Contabilitatea activelor materiale pe termen lung” și ale Clasificării fondurilor fixe ale economiei naționale a Republicii Moldova.

Conform definițiilor stipulate, duratele de funcționare utilă corespund regimurilor și condițiilor de exploatare normală a activelor respective. În același timp, regimurile și condițiile de exploatare normală a mașinilor și utilajelor (se poate considera și instalațiilor electrice), mijloacelor de transport, uneltelor și sculelor se consideră regimurile lor de lucru chiar și în două schimburi în condiții inofensive. Concomitent, în legislație se menționează că pentru celelalte active se admite că duratele lor de funcționare utilă practic nu depind de regimul de lucru.

Standardul Național de Contabilitate, în continuare SNC, stipulează că întreprinderilor li se permite majorarea duratei utile de funcționare a mijlocului fix în baza unor date statistice sau prezentarea unor argumente forte, dar această posibilitate rar este utilizată de întreprinderile din sectorul electroenergetic. Aceasta este condiționată de faptul că se necesită obținerea unei confirmări din partea organelor de resort.

Drept confirmare celor expuse mai sus se prezintă un citat din SNC: „Durata de funcționare utilă probabilă a unui obiect sau a unei grupe de active omogene este determinată de întreprindere în mod independent la momentul achiziționării, ținând cont de experiența de lucru cu asemenea active, starea reală a obiectelor în perioada curentă, necesitatea efectuării reparației și întreținerii activelor, tendințele actuale de dezvoltare în domeniul tehnologiei sau pentru fabricarea noilor produse, sau prestarea noilor servicii. În cazul în care experiența de lucru este joasă, este anevoios a determina durata de funcționare utilă, de aceea ea poate fi calculată exact numai prin expertiză”.

Utilizarea unei astfel de modalități invocă întreprinderilor recuperarea investițiilor prin uzura stabilită în tarif (investițiile se recuperează prin tariful stabilit la transportul și distribuția energiei electrice) într-un termen mai mic decât cel adecvat stabilit conform stării tehnice a instalațiilor electrice sau datelor din pașapoartele tehnice.

În Tabelul 1 se prezintă duratele utile de funcționare a echipamentelor electrice identificate în Catalogul mijloacelor fixe, durata utilă de funcționare stipulată în pașapoartele tehnice a echipamentelor sau documentația tehnică de exploatare și durata statistică de funcționare a echipamentelor până la defecare sau înrăutățirea caracteristicilor.

Tabelul 1 Duratele utile de funcționare a mijloacelor fixe

Nr.	Denumirea	Durata utilă de funcționare, ani			Cod Catalog
		Statistică	Date tehnice	Catalog	
1.	Transformatoare de putere până la 10 MVA	35-45	25	15	14850422
2.	Transformatoare de putere peste 10 MVA	35-45	25	20	14850423000
3.	Transformatoare de curent	25-35	25	25	14850431320
4.	Transformatoare de tensiune	35-45	25	6	14850431310
5.	Înteruptoare de putere	30-40	25	-	-
6.	Separatoare	35-45	25	3	14850790930
7.	Descărcătoare sau Limitatoare de supratensiune neliniare	25-35	25	-	-
8.	Protecții prin relee	15-25	15	10	14853630
9.	Protecții de microprocesoare	-	15	-	-
10.	Baterii de acumulare la stații	25-35	15	15	14850710320
11.	Sisteme de telecomunicații	15-25	15	7	14853710
12.	Celulele IDPE cu accesorii	30-40	25	10	14853720
13.	Circuitele de comandă și control, cablurile din canalurile de cabluri	25-35	20	20	13000211004
14.	Canalurile de cabluri	20-30	20	20	12005800002
15.	Clădirea punctului de dirijare a stației (PDS)	35-45	30	30	11000003000
16.	LEA 35 kV și mai mult pe stâlpi din metal	40-50	40	40	13000121005
17.	LEA 35 kV și mai mult pe stâlpi din beton armat	35-45	35	35	13000122005

După cum se observă din tabel o serie de echipamente electrice identificate la stație au o durată utilă de exploatare mult mai mică decât durata indicată în datele de pașaport și respectiv în baza datelor statistice, astfel, întreprinderile din sectorul electroenergetic, stabilind aceste durate își recuperează mult mai repede investițiile alocate, ceea ce conduce la casarea prematură a mijloacelor fixe, care mai au o resursă tehnică de exploatare.

Astfel, luând în considerație că Autoritatea de Reglementare (ANRE) nu recunoaște reevaluarea mijloacelor fixe deja amortizate, precum și imposibilitatea atribuirii cheltuielilor efectuate de întreprinderile din sectorul electroenergetic în deservirea tehnică, reparații curente și capitale, situațiile create invocă dificultăți în politicile de management a întreprinderilor electroenergetice de transport și distribuție a energiei electrice.

Concluzii

Catalogul mijloacelor fixe necesită a fi revizuit, suplinit și stabilit în special pentru întreprinderile din sectorul electroenergetic, în care trebuie să fie identificate clar mijloacele fixe și duratele utile adevărate de funcționare, adică cele stabilite în documentele tehnice.

Bibliografie

1. Catalogul mijloacelor fixe și activelor nemateriale. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.338 din 21.03.2003 (Monitorul Oficial nr.62-66 din 04.04.2003).
2. Metodologia determinării, aprobării și aplicării tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice. Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr.411 din 27.04.2011 (Monitorul Oficial nr.91-94/578 din 03.06.2011).